



# MONITOR ASEAN

**LIPIEC-SIERPIEŃ 2018**

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

# MONITOR ASEAN

**LIPIEC-SIERPIEŃ 2018**

## I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

**3 lipca:** chińska firma ogłosiła, że jest gotowa do budowy pierwszej linii szybkiej kolei w Azji Południowo-Wschodniej. China Railway Corp poinformowała, że 22 miejsca budowy zostały już przygotowane do rozpoczęcia budowy szybkiej kolei, łączącej stolicę Indonezji – Dżakartę ze stolicą prowincji Jawy Zachodniej – Bandung. Na chwilę obecną pokonanie odległości między miastami zajmuje ponad trzy godziny, jednak linia szybkiej kolei o długości 142 km, po której pociągi będą się poruszały z prędkości maksymalną 350 km/h, skróci ten czas do 40 minut. Pociągi operujące na tej trasie będą miały cztery przystanki, a koszt całego projektu wyniesie 5,1 mld USD.

**4 lipca:** Malezja wstrzymała prace nad głównym projektem kolejowym w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku. Władze Malezji podjęły decyzję o wstrzymaniu prac nad projektem East Coast Railway Link o wartości 20 mld USD. Firma Malaysia Rail Link Sdn Bhd przekazała decyzję rządu o zawieszeniu prac nad linią kolejową o długości 638 km chińskiemu wykonawcy China Communications Construction Co Ltd. Minister finansów Malezji - Lim Guan Eng oświadczył, że w najbliższym czasie uda się z wizytą do Chin, podczas której będzie chciał renegotjować warunki umowy, ponieważ kwota 20 mld USD jest zdaniem rządu zbyt wysoka i jest to główny powód wstrzymania budowy. Chińska firma zapewniła, że przestrzega wszystkich norm i praw obowiązujących w Malezji, dlatego podporządkuje się tej decyzji. Wyraziła jednak zaniepokojenie losem ponad 2 tys. pracowników z Chin i Malezji, którzy są zaangażowani w prace nad projektem.

**8 lipca:** Birma negocjuje z Chinami w sprawie budowy portu w Rakhine. Ministerstwo Handlu Birmy negocjuje z chińskim konsorcjum China International Trust and Investment Corporation w sprawie budowy portu w Kyaukphyu w zachodniej części

## KAMBODŻAŃ- SKA PARTIA LU- DOWA WYGRAŁA WYBORY

Partia na czele której stoi Hun Sen ponownie wygrała wybory co zapewni mu kolejną 5-letnią kadencję. Według Państwowej Komisji Wyborczej frekwencja była zadawalająca, pomimo nawoływań były członków opozycji politycznej do bojkotu wyborów przez obywateli. Wygrana partia zdobyła ponad 80% głosów dzięki czemu będzie stanowiła większość w parlamencie.

stanu Rakhine. Port będzie wchodził w skład specjalnej strefy ekonomicznej, która będzie obejmowała powierzchnię 1,737 hektarów. Według ministra handlu - Than Myint, cały projekt będzie korzystny dla obu stron i w znacznym stopniu przyczyni się do rozwoju gospodarczego Birmy, a także zapewni dużą liczbę nowych miejsc pracy dla obywateli. Przetarg na realizację projektu w grudniu 2015 roku wygrało konsorcjum CITIC, w skład którego wchodzi takie chińskie firmy jak China Harbour Engineering Company, China Merchants Holdings (International), TEDA Investment Holding, Yunnan Construction Engineering Group oraz tajska Charoen Pokphand Group Company. Budowa portu jest podzielona na cztery etapy i ma zostać ukończona w ciągu 20 lat. W jego skład będą wchodziły terminale na wyspach Madae i Yanbye, które zapewnią dziesięć miejsc do cumowania, dzięki czemu roczna przepustowość portu wyniesie 7,8 mln ton ładunku masowego i 4,9 mln kontenerów. Ponadto w planach przewidziano budowę mostu i drogi łączącej strefę z portem, a koszt całego przedsięwzięcia wyniesie około 9 mld USD.

**11 lipca: ukończono budowę fundamentów pod mosty na rzece Mekong.** Tang Gaoyun, pełniący funkcję sekretarza departamentu komitetu roboczego Komunistycznej Partii Chin przy Chińskiej Kolei Technicznej nr 8 (CREC-8), który jest odpowiedzialny za budowę trzeciego odcinka linii Chiny-Laos i budowę dwóch mostów na rzece Mekong, powiedział, że właśnie zakończono najcięższe prace przy moście w Luang Prabang. Przęsło nr 21 było najtrudniejszym elementem ze względu na jego położenie w najgłębszym punkcie rzeki, który jest jednocześnie centrum przeprawy rzecznej. Cała konstrukcja składa się z 34 przęseł, a jej łączna długość wyniesie 1458,9 metrów. Budowa kluczowych elementów drugiego mostu w Ban Ladhan została ukończona na początku miesiąca. Cała linia kolejowa będzie miała długość 414 km, a w 60 % składa się z mostów i tuneli, dlatego są to tak ważne elementy dla całej inwestycji. Według planu pociągi powinny zacząć kursować na tej trasie na początku 2021 roku z prędkością 160 km/h.

**12 lipca: Filipińczycy wyrazili swoje oburzenie, upamiętniając drugą rocznicę wyroku Trybunału Arbitrażowego w Hadze w sprawie spornych terytoriów na Morzu Południowochińskim.** W lipcu 2016 roku Trybunał Arbitrażowy wydał orzeczenie, zgodnie z którym chińskie roszczenia do wysp na Morzu Południowochińskim są nieuzasadnione, a Pekin swoją aktywnością w tym rejonie naruszył prawa dotyczące suwerenności Filipin. Na niektórych mostach w Manili pojawiły się banery z napisem w języku angielskim i chińskim, głoszące, że Filipiny są jedną z prowincji Chin. Jest to oczywiste nawiązanie do jednej z wypowiedzi prezydenta Rodrigo Duterte, który zażartował, iż Filipiny mogą pełnić funkcję chińskiej prowincji. Rzecznik prezydenta - Harry Roque stwierdził, że tego rodzaju incydenty są działaniem opozycji filipińskiej, która chce zradykalizować antychińskie nastroje społeczne w kraju. Od czasu, kiedy Rodrigo Duterte objął najwyższy urząd w państwie stosunki na linii Filipiny-Chiny uległy znacznej poprawie, kosztem relacji ze Stanami Zjednoczonymi.

**12 lipca: Chiny chcą wykorzystać wojnę handlową do przyspieszenia negocjacji w sprawie RCEP.** Chiński ambasador przy ASEAN - Huang Xilian, spotkał się w Dżakarcie

z Sekretarzem Generalnym ASEAN oraz singapurskim stałym przedstawicielem przy ASEAN z okazji 15 rocznicy strategicznego partnerstwa Chin-ASEAN. Podczas rozmów poruszono kwestię eskalacji sporów handlowych ze Stanami Zjednoczonymi. Przedstawiciele Chin i ASEAN podkreślili, że w obecnej sytuacji należy przyspieszyć negocjacje rozpoczęte w 2012 roku dotyczące Regionalnego Wszzechstronnego Partnerstwa Gospodarczego (RCEP), a tym samym ochronić multilateralny system handlowy. Ambasador Huang Xilian zwrócił uwagę, że rozpoczynająca się wojna handlowa między Chinami i USA w dużym stopniu wpłynie negatywnie na gospodarki państw ASEAN. Z kolei Azjatycki Bank Rozwoju oszacował, że RCEP zwiększy produkt krajowy brutto w regionie o około 644 mld USD do 2025 roku poprzez swobodny przepływ towarów, usług i inwestycji.

**14 lipca: w północnym Laosie otworzono pierwszy Instytut Konfucjusza.** Pierwszy Instytut Konfucjusza w północnym Laosie, a drugi w kraju, został otwarty dzięki współpracy przez Uniwersytetu Souphanouvong i Uniwersytetu Naukowo-Technologicznego w Kunmingu. Podczas ceremonii otwarcia chiński Konsul Generalny - Li Baoguang, powiedział, że Instytut pomoże dalej promować wymianę kulturową i naukową pomiędzy uniwersytetami z obu państw. W inauguracji wzięli również udział Kongsy Sengmany, pełniący funkcję wiceministra sportu i oświaty Laosu, a także zastępca sekretarza prowincjonalnego komitetu partyjnego i zastępca wiceburmistrza prowincji Luang Prabang oraz Wang Xueqin, rektor Uniwersytetu Naukowo-Technologicznego w Kunmingu.

**17 lipca: na Filipinach zainaugurowano budowę dwóch mostów przez Chiny.** Chiński ambasador na Filipinach - Zhao Jianhua oraz prezydent Rodrigo Duterte wzięli udział w ceremonii rozpoczęcia budowy dwóch mostów za kwotę ponad 96 mln USD. Porozumienie w sprawie budowy mostów podpisano w listopadzie ubiegłego roku podczas wizyty premiera Li Keqiang w Manili. Według filipińskiego ministra do spraw robót publicznych i autostrad budowa mostu Binondo-Intramuros o długości 734 metrów w Manili oraz mostu Estrella-Pantaleon o długości 506 metrów w Makati powinna się zakończyć w ciągu 30 miesięcy. Za wykonanie projektu będzie odpowiedzialna China Road and Bridge Corporation. Podczas swojej przemowy prezydent Duterte podkreślił, że inwestycja wpłynie na poprawę przepustowości i efektywności korytarza transportowego Manili, a także zwiększą odporność sieci dróg na klęski żywiołowe.

**20 lipca: Chiny udzielią Kambodży pożyczkę na budowę dróg.** Premier Hun Sen jest określany mianem największego sojusznika Chin w regionie, za sprawą sposobu w jaki prowadzi swoją politykę zagraniczną. Nie powinien zatem dziwić fakt, że 10 lipca Export-Import Bank of China i Ministerstwo Finansów Kambodży podpisali umowę na pożyczkę w wysokości 259 mln USD na budowę dróg o długości 47 km w stolicy państwa, Phnom Penh. Chiny jako jedno z niewielu państw na świecie popierają również politykę wewnętrzną premiera Hun Sena, który wyeliminował opozycję z życia politycznego w kraju.

**24 lipca: Chiny przekazały wyposażenie elektroniczne i informatyczne kambodżańskiemu instytutowi dyplomacji.** Chiński ambasador w Kambodży - Xiong Bo, dostarczył sprzęt o

wartości 75,5 tys. USD podsekretarzowi stanu MSZ i prezydentowi nowo utworzonego Narodowemu Instytutowi Dyplomacji i Stosunków Międzynarodowych (NIDIR) Kambodżańskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych - Chhivowi Yiseangowi w obecności ministra spraw zagranicznych Kambodży Praksa Sokhonna. Ambasador zapowiedział również, że Chiny są gotowe do zintensyfikowania wymiany i współpracy między ministerstwami spraw zagranicznych i instytutami spraw zagranicznych obu państw. NIDIR jest pierwszym dyplomatycznym instytutem szkoleniowym w Kambodży, dlatego wsparcie ze strony Chin jest kluczowe dla dalszego wzmocnienia zdolności operacyjnych tej jednostki.

**26 lipca: chiński kontyngent wojskowy przybył do Laosu.** Kontyngent medyczny z Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej przybył do południowej prowincji Laosu, aby udzielić pomocy ofiarom, które ucierpiały w wyniku zaważenia się elektrowni wodnej na początku tego tygodnia. Zespół medyczny ChALW, składający się z 32 osób jest pierwszym w pełni wyposażonym zagranicznym zespołem ratowniczym, który przybył na obszar dotknięty powodzią. Jego zadaniem było wsparcie laotańskich zespołów medycznych i sanitarnych podczas udzielania niezbędnej pomocy lekarskiej. Zespół medyczny chińskiej armii bierze tym samym udział w siedmiodniowym wspólnym ćwiczeniu humanitarnym „Peace Train-2018”, w ramach którego ma zapewnić opiekę medyczną żołnierzom i ludności cywilnej w Laosie.

**29 lipca: Chiny przekazały sprzęt wojskowy Filipinom.** Rzecznik marynarki wojennej Filipin – komandor Jonathan Zata, poinformował o kolejnej partii uzbrojenia przekazanej przez Chiny. Po tym jak w ubiegłym roku przekazano 6 tys. karabinów szturmowych i setki snajperskich razem z amunicją, tym razem przekazano cztery łodzie patrolowe o długości 12 metrów i 30 wyrzutni rakietowych RPG. Cała partia otrzymanego sprzętu jest nowa i jest odpowiedzią na ograniczenie zbrojenia Filipin przez Stany Zjednoczone, które w ten sposób wyraziły swoje zaniepokojenie w związku z brutalnymi metodami prezydenta Duterte podczas walki z przestępczością narkotykową. Ponadto Chiny chcą w ten sposób polepszyć relacji z Filipinami, które są zaangażowane w spór o wyspy na Morzu Południowochińskim.

**31 lipca: minister spraw zagranicznych Chin przyjechał z wizytą do Malezji.** Radca Stanu i minister spraw zagranicznych – Wang Yi, przybył do Malezji, gdzie spotkał się ze swoim odpowiednikiem - Datuk Saifuddin Abdullah, aby uzgodnić kwestie dotyczące współpracy między państwami po wyborach, w których władzę przejęła koalicja Sojusz Nadziei z Mahathirem Mohamadem na czele. Od momentu przejścia władzy przeprowadzono rewizję wielu projektów infrastrukturalnych, w które zaangażowane były Chiny, a kilka z nich takie jak dwa rurociągi czy linia kolejowa na wschodnim wybrzeżu zostały wstrzymane. Mimo zmian, jeżeli chodzi o inwestycje władze Malezji zapewniają o chęci rozwoju współpracy bilateralnej, dlatego podczas spotkania uzgadniano również szczegóły dotyczące wizyty Mahathira Mohamada w Chinach, która ma się odbyć w przyszłym miesiącu.

**1 sierpnia: ministrowie spraw zagranicznych Chin i Kambodży spotkali się w Singapurze.** Wang Yi i Prak Sokhonn zgodzili się, że oba państwa powinny pogłębić współpracę w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku w takich obszarach jak rolnictwo, edukacja i kultura, a także

utrzymać częste wymiany przedstawicieli rządu na wysokim szczeblu. Ministrowie zadeklarowali, iż będą działać na rzecz wspierania multilateralizmu i przeciwstawiania się protekcjonizmowi, co jest jednoznaczne z ograniczaniem skutków wojny handlowej ze strony Stanów Zjednoczonych. Minister spraw zagranicznych Kambodży podziękował Chinom za wsparcie podczas ostatnich wyborów parlamentarnych w kraju, dzięki którym Hun Sen i jego partia utrzymali się przy władzy, tym bardziej, że wiele państw Zachodu otwarcie krytykowało premiera Kambodży za jego działania wymierzone w opozycję polityczną.

**2 sierpnia: w Singapurze odbyło się spotkanie w sprawie Kodeksu Postępowania.** Na spotkaniu ministrów spraw zagranicznych Chin i państw ASEAN w Singapurze przeprowadzono rozmowy dotyczące Kodeksu Postępowania w sprawie sporu na Morzu Południowochińskim. Chiński Radca Stanu i minister Spraw Zagranicznych ogłosił, że negocjacje mogą zostać przyspieszone, jeżeli państwa niezaangażowane w spór wstrzymają się od ingerencji. Najprawdopodobniej chodzi o Stany Zjednoczone. Dodał również, że Chiny i ASEAN są w stanie zapewnić stabilizację w regionie. Między innymi dlatego Chiny wysłały zaawansowany statek ratunkowy wyposażony w profesjonalne zespoły poszukiwawczo-ratownicze na wyspy Spratli, gdzie będzie stacjonował w celu prowadzenia misji ratunkowych dla wszystkich statków wymagających wsparcia. Oprócz tego Pekin zadeklarował, że będzie świadczyć usługi z zakresu badań naukowych i meteorologicznych wszystkim państwom regionu. Minister spraw zagranicznych Singapuru - Vivian Balakrishnan oświadczył, że dzięki tego rodzaju postanowieniom i chęci współpracy, prace nad Kodeksem Postępowania powinny wkrótce się zakończyć.

**2 sierpnia: Chiny i Filipiny zwiększą wymianę na najwyższym szczeblu dla wzmocnienia relacji dwustronnych.** Radca Stanu i minister spraw zagranicznych Chin – Wang Yi, spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Filipin - Alan Peter Cayetano w Singapurze przed kolejnym szczytem. Politycy doszli do porozumienia w sprawie intensyfikacji wysiłków na rzecz większej liczby oficjalnych wizyt wysokich przedstawicieli rządu. Od czasu kiedy Rodrigo Duterte objął najwyższe stanowisko w państwie, relacje między krajami uległy znacznej poprawie, co ma również wpływ na wymianę gospodarczą i realizację projektów infrastrukturalnych na Filipinach. Filipiny pełnią również rolę pośrednika w kontaktach między Chinami i ASEAN, dlatego dobre stosunki między państwami mogą się przełożyć na rozwój wszystkich członków stowarzyszenia i stabilizację regionu, zwłaszcza w kontekście sporu o wyspy na Morzu Południowochińskim.

**3 sierpnia: rząd Birmy chce zredukować koszty budowy portu w Kyaukpyu.** W obawie przed zwiększeniem zadłużenia, władze Birmy podjęły decyzję o potrzebie renegotjacji umowy z Chinami, dotyczącej budowy portu głębinowego w Kyaukpyu. Początkowo ustalenia przewidywały budowę dwudziestu przystani za kwotę 7,3 mld USD, ale teraz jest rozważana opcja dwóch przystani, co ograniczy koszt do 1,3 mld USD. Według firmy China CITIC Group, odpowiedzialnej za realizację projektu będzie to jednak pierwsza z czterech faz budowy portu. Oprócz tego władze Birmy chcą zaangażować niezależną firmę, która będzie odpowiedzialna za przeprowadzenie audytu i oceny kosztów związanych z całym przedsięwzięciem.

**3 sierpnia: chińska firma dostarczy Wietnamowi moduły fotowoltaiczne.** Chińska firma Trina Solar dostarczy ogniwa fotowoltaiczne o mocy 258 MW dla jednej z największych prywatnej elektrowni słonecznej w Phan Rang-Tháp Chàm. Za projekt odpowiedzialna jest firma Trung Nam Group, która zbuduje elektrownię o powierzchni 264 hektarów, za kwotę około 220 mln USD. Inwestycja ma się zakończyć w czerwcu 2019 roku i będzie pierwszą elektrownią w Wietnamie, opierająca się zarówno na energii słonecznej jak i wiatrowej. Bez wątpienia jest to pierwszy krok w kierunku dywersyfikacji źródeł energii w Wietnamie i modernizacji całego kraju.

**3 sierpnia: marynarka wojenna Chin i państw ASEAN przeprowadziły pierwsze wspólne ćwiczenia.** Grupa ponad 40 żołnierzy z Chin i państw członkowskich ASEAN przeprowadziło w Singapurze ćwiczenia symulowane komputerowo, których scenariusz zakładał przeprowadzenie misji ratunkowej w przypadku kolizji tankowca ze statkiem pasażerskim. Był to wstęp do ćwiczeń w prawdziwym środowisku na Morzu Południowochińskim, które mają zostać przeprowadzone w październiku bieżącego roku. Tego rodzaju działania mają na celu zwiększenie zaufania między państwami regionu oraz usprawnienie mechanizmów na wypadek prawdziwych katastrof w ruchu morskim.

**4 sierpnia: minister spraw zagranicznych Chin wziął udział w 25 Forum Ministrów Spraw Zagranicznych ASEAN.** Podczas forum w Singapurze minister Wang Yi wyraził poparcie dla postępującego procesu pokojowego i denuklearyzacji na Półwyspie Koreańskim. Podkreślił również, że Chiny i państwa członkowskie ASEAN odnoszą kolejne sukcesy w sprawie opracowywania Kodeksu Postępowania na Morzu Południowochińskim. Zwrócił jednak uwagę na aktywność militarną obcych państw w tym regionie, która może doprowadzić do niebezpiecznych incydentów. Chiny od dłuższego czasu potępiają amerykańską obecność w przestrzeni powietrznej nad Morze Południowochińskim. Wang Yi zainicjował również opracowanie oświadczenia w sprawie współpracy państw regionu w obliczu katastrof naturalnych.

**7 sierpnia: Filipiny popierają inicjatywę wspólnych manewrów marynarki ASEAN i Chin.** Minister spraw zagranicznych Filipin - Alan Peter Cayetano, wyraził poparcie dla wspólnych manewrów wojskowych Chin i ASEAN. Zwrócił uwagę, iż tego rodzaju inicjatywy nie tylko wpłyną pozytywnie na bezpieczeństwo żeglugi w regionie, ale również zwiększa wzajemne zaufanie oraz przyczynią się do swobodniejszej wymiany wiedzy między poszczególnymi jednostkami marynarki. Pierwsze ćwiczenia w formie symulacji komputerowej przeprowadzono na początku miesiąca, natomiast do prawdziwych manewrów dojdzie w październiku 2018 roku.

**9 sierpnia: chińska firma energetyczna podpisała porozumienie w sprawie budowy sieci energetycznej w Laosie.** Firma China Southern Power Grid (CSG) podpisała protokół ustaleń z Ministerstwem Planowania Inwestycji Laosu i firmą Electricite du Laos w sprawie wspólnej budowy i rozwoju krajowej sieci energetycznej. Na mocy porozumienia CSG będzie współpracować z władzami Laosu przy budowie zintegrowanej sieci energetycznej, zwiększając tym samym możliwości przesyłowe energii i zabezpieczając stabilność oraz niezawodność dostaw

energii elektrycznej. Ponadto chińska firma przekazała 142 tys. USD na pomoc ofiarom powodzi, będącej efektem zawalenia się elektrowni wodnej Xe Pian Xe Namnoy.

**15 lipca: prezydent Filipin zgłosił sprzeciw przeciwko polityce Chin na Morzu Południowochińskim.** Rodrigo Duterte skrytykował Chiny za naruszanie suwerenności innych państw na Morzu Południowochińskim, poprzez aktywność na wodach i przestrzeni powietrznej wokół spornych wysp. Zachodnie media zwróciły uwagę, iż rzadko spotykana krytyka Chin ze strony prezydenta Filipin jest istotna z punktu widzenia stabilizacji w regionie. Minister spraw zagranicznych Filipin - Alan Peter Cayetano, podkreślił jednak, że państwa utrzymują bardzo dobre stosunki, dlatego prezydent Duterte może sobie pozwolić na krytyczne uwagi. Filipiński rząd dodał, że Stany Zjednoczone również naruszają przestrzeń powietrzną na Morzu Południowochińskim i to może być główna przyczyna eskalacji konfliktu.

**18 sierpnia: premier Malezji rozpoczął swoją wizytę w Chinach.** Mahathir Mohamad przybył do Hangzhou, gdzie spotkał się z prezesem firmy Alibaba – Jackiem Ma, z którym przeprowadził rozmowę na temat współpracy w zakresie e-handlu, a także nowej technologii chińskiego giganta technologicznego, która zgodnie z umową podpisaną na początku bieżącego roku będzie testowana w Malezji, a jej zadaniem będzie zarządzanie ruchem drogowym. Oprócz tego premier odwiedził siedzibę jednego z największych niezależnych chińskich producentów samochodów – Geely, która posiada 49,9% akcji Protona, malezyjskiego producenta samochodów.

**21 sierpnia: dwa duże projekty chińskie w Malezji pozostaną zawieszane.** Podczas wizyty w Chinach premier Malezji potwierdził wcześniejsze doniesienia o zawieszeniu projektu budowy linii kolei East Coast Railroad o wartości 20 mld USD i dwóch gazociągów za kwotę 2,3 mld USD. Zdaniem Mahathira Mohamada, budżet państwa nie jest przygotowany na tak duże inwestycje i nie są one niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania państwa. Zapowiedział jednak, że będą prowadzone negocjacje ze stroną chińską odnośnie obniżenia kosztów budowy tych dwóch projektów. Chińskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych nie odniosło się bezpośrednio do decyzji premiera, podkreśliło jednak, że w ramach współpracy zawsze dochodzi do różnicy zdań, dlatego trzeba być otwartym na dialog.

**24 sierpnia: chiński Radca Stanu spotkał się z premierem Tajlandii.** Wang Yong przybył do Bangkoku na 6. Konferencję Chińsko-Tajskiego Wspólnego Komitetu Handlu, gdzie odbył rozmowę z premierem Prayut Chan-o-cha. Chiński Radca Stanu zapowiedział, że Chiny są gotowe współpracować z Tajlandią w celu wdrożenia porozumień osiągniętych przez przywódców obu państw w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku. Głównym tematem rozmów była budowa Wschodniego Korytarza Ekonomicznego, obejmującego trzy południowe prowincje Tajlandii: Chachoengsao, Chonburi i Rayong. W skład korytarza wchodzi między innymi kolej dużych prędkości łącząca Chiny i Tajlandię. Wang Yong zaprosił również tajskie przedsiębiorstwa do wzięcia udziału w pierwszej edycji międzynarodowych targów importowych, które mają się odbyć w listopadzie w Szanghaju. Prayut Chan-o-cha zapewnił, że Tajlandia weźmie



aktywny udział w realizacji założeń inicjatywy Pasa i Szlaku, aby wspólnie rozwijać stosunki gospodarcze, a także przeciwdziałać protekcjonizmowi w regionie.

**25 sierpnia: chiński bank komercyjny otwiera swoją kolejną placówkę w Birmie.** Chiński Bank Przemysłowo-Handlowy (ICBC) otworzył swoją siedzibę w stolicy państwa, Rangun. Podczas ceremonii otwarcia był obecny chiński ambasador – Xiong Bo, który wezwał do promowania współpracy finansowej i walutowej między państwami w celu przyspieszenia budowy korytarza gospodarczego Chiny-Birma. Potwierdził również doniesienia o trwających rozmowach odnośnie powołania Izby Handlowej Chiny-Birma. Dyrektor generalny oddziału ISBC w Birmie – He Biqing, ogłosił iż swoją pierwszą placówkę bank otworzył w Birmie trzy lata temu, ale nowe centrum ISBC umożliwi klientom korzystanie z większego pakietu usług.

**28 sierpnia: Indonezja proponuje Chinom duże inwestycje infrastrukturalne.** Agencja Koordynacji Inwestycji razem z indonezyjskim konsulem generalnym w Guangdongzie zorganizowali spotkanie, w którym wzięło udział 90 chińskich przedsiębiorców. Wśród nich znaleźli się przedstawiciele takich firm jak CCCC Industrial Investment Holding Co Ltd, China Energy Engineering Group Guangdong Electric Power Design Institute Co Ltd, Guangdong Zhiyuan New Material Co Ltd, GD Shengda Investment Group czy China Southern Power Grid Co Ltd. Zastępca szefa planowania inwestycyjnego - Tamba P Hutapea, ogłosił, że planowane są duże projekty infrastrukturalne w Indonezji, takie jak nowe lotniska, linie kolejowe i autostrady. W związku z tym zaproponował chińskim firmom udział w części z nich, których łączna wartość wyniesie 13,2 mld USD.

## II. Działania w ramach ASEAN

**2 lipca: nowi członkowie rządu Malezji zostali zaprzysiężeni.** Niemal po dwóch miesiącach od wygranych wyborów przez koalicję Pakatan Harapan zaprzysiężono 13 nowych ministrów. Dołączyli oni do pierwszej grupy 14 ministrów, którzy objęli swoje stanowiska zaraz po wyborach. Wśród nowych ministrów zaprzysiężonych przez króla Muhammada V znalazł się między innymi Saifuddin Abdullah z Ludowej Partii Sprawiedliwości Malezji, który będzie pełnił funkcję ministra spraw zagranicznych.

**2 lipca: w Malezji zamrożono 408 kont bankowych w związku z aferą wokół funduszu 1MDB.** Specjalna grupa komisji antykorupcyjnej, zajmująca się śledztwem w sprawie defraudacji środków z państwowego funduszu inwestycyjnego zamroziła ponad 400 kont bankowych należących do 88 osób fizycznych i 55 firm. Według śledczych zamrożone konta były użyte w 900 transakcjach środków pochodzących z funduszu 1MDB, wykonanych między marcem 2011 roku i wrześniem 2015 roku. Członkowie komisji nie wykluczyli, że tego rodzaju operacje mogą zostać powtórzone w najbliższej przyszłości.

**2 lipca: wybrane agencje rządowe Malezji będą podlegały bezpośrednio Parlamentowi.** Władze w Malezji podjęły decyzję, iż Komisja Wyborcza, Komisja Antykorupcyjna, Komisja Praw Człowieka, a także Prokuratura i Krajowy Departament Audytu będą podlegały Parla-

mentowi, a nie premierowi, tak jak to było do tej pory. Ponadto, główny sekretarz rządu - Ali Hamsa, poinformował o rozwiązaniu 10 departamentów i 19 biur w celu obniżenia kosztów administracyjnych.

**4 lipca: mniejszość muzułmańska Rohingja nadal ucieka z Birmy przed prześladowaniami.** Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Praw Człowieka - Zeid Ra'ad al-Husseini, podważył zapewnienia władz Birmy o tym, że prawa mniejszości etnicznych w Birmy są chronione. Przedstawił raport, z którego wynika, że przedstawiciele Rohingja nadal są prześladowani przez wojsko i ekstremistów buddyjskich, co zmusza ich do ucieczki z państwa. Zgodnie z danymi od początku roku do Bangladeszu uciekło ponad 11 tys. muzułmańskich uchodźców. Przedstawiciel birmańskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych - Kyaw Moe Tun, nie odniósł się do zarzutów komisarza podczas dwugodzinnej debaty. Tuż przed nią stwierdził, że raport operuje zniekształconymi danymi, a zdecydowane działania wojska są konsekwencją ataków muzułmańskich bojowników.

**4 lipca: po 45 latach Kambodża przywróci połączenie kolejowe z Tajlandią.** Władze Kambodży otworzyły właśnie ostatni odcinek linii kolejowej łączącej stolicę państwa z granicą z Tajlandią. Azjatycki Bank Rozwoju przeznaczył na ten cel 13 mln USD w 2009 roku, dzięki czemu czas podróży między tymi państwami ulegnie skróceniu, a także korzystnie wpłynie na dwustronną wymianę handlową. Sun Chanthol pełniący funkcję ministra transportu w Kambodży stwierdził, że jest to historyczne wydarzenie dla obu państw, które muszą jeszcze podpisać porozumienie w sprawie tranzytu pociągów.

**4 lipca: były premier Malezji został zatrzymany i postawiono mu zarzuty.** Najib Razak został zatrzymany przez Komisję Antykorupcyjną i oskarżony o sprzeniewierzenie pieniędzy państwowego funduszu 1MDB oraz o nadużycie władzy i zaufania. Były premier nie przyznał się do stawianych mu zarzutów. Prokuratura zażądała kaucji w wysokości 4 mln ringgitów, ale ostatecznie sąd zgodził się na jedną czwartą tej sumy. Najib Razak po wpłaceniu kaucji w gotówce został wypuszczony na wolność, ale został zobowiązany do zdania dwóch paszportów dyplomatycznych. Główny zarzut opiera się na przywłaszczeniu 42 mln ringgitów z rachunku SCR International, wchodzącego w skład 1MDB. Ponadto postawiono mu trzy zarzuty z art. 409 – nadużycie zaufania. Za każdy z nich grozi mu kara 20 lat pozbawienia wolności i chłosta, z której jednak byłby zwolniony ze względu na swój wiek. Sąd podjął decyzję o rozpoczęciu rozprawy w lutym przyszłego roku.

**7 lipca: prezydent Filipin nie będzie ubiegał się o drugą kadencję.** Rodrigo Duterte zdemontował pogłoski, że wykorzysta zmianę konstytucji, aby wprowadzić możliwość drugiej kadencji dla prezydenta Filipin. Zgodnie z obecnie obowiązującymi zapisami ustawy zasadniczej prezydent jest wybierany na jedną, sześcioletnią kadencję. Nad zmianami konstytucji z 1987 roku obraduje komisja składająca się z 22 osób, która ma przedstawić propozycję zmian jeszcze w tym miesiącu. Natomiast referendum w sprawie konstytucji ma się odbyć w przyszłym roku.

**9 lipca:** dwóch dziennikarzy Reutera oskarżono o nielegalne posiadanie tajemnic państwowych. Wa Lone oraz Kyaw Soe Oo badali sprawę zabójstwa 10 mężczyzn, będących przedstawicielami mniejszości muzułmańskiej – Rohingja, w miejscowości Inn Dinn, na północy stanu Rakhine. Zostali zatrzymani przez birmańską policję pod zarzutem kradzieży tajemnic państwowych. W Rangun sędzia Ye Lwin oskarżył podejrzanych o nielegalne posiadanie tajemnic państwowych na podstawie aktu z czasów kolonialnych (1923 roku), za co grozi kara do 14 lat pozbawienia wolności. Rozprawa ma się rozpocząć 16 lipca.

**11 lipca:** w Birnie rozpoczęła się trzecia sesja konferencji pokojowej w Panglong XXI wieku. W stolicy Birmy zorganizowano kolejną sesję konferencji pokojowej, w której wzięło udział ponad 1000 przedstawicieli wojska, różnych grup etnicznych, a także polityków. Podczas ceremonii otwarcia swoje przemówienie wygłosiła Aung San Suu Kyi, w którym wezwała wszystkich uczestników do pracy na rzecz pokoju i stabilizacji sytuacji w państwie. W ciągu sześciu dni będą poruszone takie tematy jak bezpieczeństwo, polityka, społeczeństwo, gospodarka i zarządzanie surowcami naturalnymi. Sesja zostanie zwieńczona podpisaniem porozumienia, w którym zawarte będą wszystkie uzgodnione postanowienia. W konferencji wzięł również udział specjalny wysłannik Ministerstwa Spraw Zagranicznych ChRL - Sun Guoxiang.

**12 lipca:** Indonezja przejęła większościowy pakiet udziałów kopalni miedzi i złota Grasberg na wyspie Nowa Gwinea. Do tej pory rząd Indonezji posiadał 9,36% udziałów w Okręgu Wydobywczym Grasberg, natomiast 90,64% należało do joint venture zarządzanego przez amerykański koncern Freeport McMoRan. Na mocy właśnie podpisanej umowy państwowa spółka Indonesia Asahan Aluminum zwiększy swój pakiet udziałów do 51% za kwotę 3,85 mld USD. W transakcji weźmie również udział brytyjsko-australijski koncern górniczy Rio Tinto, do którego trafi 3,5 mld USD z całej kwoty zapłaconej przez Indonezję. W ten sposób Freeport McMoRan spłaci swoje zobowiązania wobec Rio Tinto, które brało udział w budowie i późniejsze rozbudowie kopalni, za co otrzymywało 40% wydobywanej miedzi. Amerykański koncern musiał się zgodzić na nowe warunki rządu z Dżakarty, ponieważ indonezyjskie Ministerstwo Środowiska już w ubiegłym roku oskarżyło firmę o spowodowanie szkód ekologicznych na poziomie 13,2 mld USD, co mogło się wiązać z wysokimi karami.

**12 lipca:** rząd Malezji zatwierdził realizację projektu linii lekkiej kolei miejskiej (LRT3). Rada Ministrów wyraziła zgodę na kontynuację budowy linii lekkiej kolei miejskiej o długości 37 km, po obniżeniu kosztów o 47%. Linia połączy Johan Setia z Bandar Utama i będzie obsługiwać ponad 2 mln obywateli, około 36 tys. pasażerów na godzinę. Negocjacje w sprawie obniżenia kosztów projektu zostały przeprowadzone ze wszystkimi zaangażowanymi podmiotami - Prasarana, MRCB-GK JV i Komisją Transportu Publicznego. Koszt całego przedsięwzięcia został zmniejszony z 31,65 mld ringgitów do zaledwie 16,63 mld ringgitów.

**12 lipca:** Singapur i Korea Południowa podpisały memorandum w sprawie współpracy i handlu. Prezydent Korei Południowej - Moon Jae-in przybył do Singapuru na trzydniową oficjalną wizytę. Podczas spotkania z premierem Singapuru - Lee Hsien Loong, podpisano sześć

protokołów ustaleń poświęconych współpracy handlowej, gdzie uwzględniono rolę małych i średnich przedsiębiorstw, a także działania promujące pokój i stabilizację w regionie. Przywódcy obu państw zgodzili się, że muszą działać na rzecz zwiększenia współpracy gospodarczej oraz poczynić niezbędne przygotowania do wdrożenia Wszechstronnego Regionalnego Partnerstwa Gospodarczego (RCEP), w którym są zaangażowane wszystkie państwa ASEAN oraz Chiny, Japonia, Australia, Indie, Korea Południowa i Nowa Zelandia. Ich zdaniem ostateczne negocjacje w tej sprawie powinny się zakończyć na początku przyszłego roku.

**15 lipca: Anwar Ibrahim potwierdził swoją kandydaturę do wrześniowych wyborów na przewodniczącego Ludowej Partii Sprawiedliwości Malezji (PKR).** Za pośrednictwem portalu społecznościowego Datuk Seri Anwar Ibrahim ogłosił, że zamierza wystartować w wyborach na przewodniczącego PKR w wyborach, które mają się odbyć we wrześniu bieżącego roku. Poinformował, że skonsultował się w tej sprawie z obecnym liderem partii, którym jest jego żona - Wan Azizah Wan Ismail. Anwar został w tym roku zwolniony z więzienia, dzięki ułaskawieniu, wydanego przez Sułtana Muhammada V. Został skazany w 2015 roku za sodomię, co jego zdaniem było zabiegiem politycznym ówczesnego rządu, który w ten sposób chciał uniemożliwić mu działalność w opozycji politycznej.

**17 lipca: w Birmie zakończyła się trzecia sesja konferencji pokojowej w Panglong XXI wieku.** W ciągu sześciu dni trwania konferencji w Nay Pyi Taw, opracowano 14 zasad, które przyjęto jako drugą część Porozumienia Unii. Zostało podpisane w ramach narodowego porozumienia w sprawie wstrzymania ognia (Nationwide Ceasefire Agreement) przez przedstawicieli rządu, wojska i zbrojnych grup etnicznych. Spośród 14 zasad opracowanych przez Wspólny Komitet do spraw Dialogu Pokojowego (Union Peace Dialogue Joint Committee) cztery dotyczą kwestii politycznych, jedna spraw związanych z gospodarką, siedem poświęconych sprawom społecznym i dwie dotyczą kwestii związanych ze środowiskiem. Aung San Suu Kyi, która pełni funkcję przewodniczącego Centrum Narodowego Pokoju i Pojednania jak również Wspólnego Komitetu do spraw Dialogu Pokojowego podkreśliła, że głównym celem konferencji jest ciągła praca na rzecz procesu pokojowego, dzięki czemu będzie możliwa stabilizacja sytuacji wewnętrznej w państwie. Wyraziła jednak ubolewanie, iż nie udało się osiągnąć konsensusu w kwestiach związanych z bezpieczeństwem.

**18 lipca: władze Wietnamu chcą uniknąć szkód związanych z wojną handlową między USA a Chinami.** Stany Zjednoczone i Chiny są głównymi importerami wietnamskich produktów. Biorąc pod uwagę fakt, że gospodarka Wietnamu w dużej mierze opiera się na eksporcie i bezpośrednich inwestycjach zagranicznych, dlatego wojna handlowa między USA i Chinami jest bardzo dużym zagrożeniem dla tego państwa. W tym celu Narodowe Centrum Prognoz i Informacji Społeczno-Gospodarczych funkcjonujące w ramach Ministerstwa Planowania i Inwestycji przygotowało raport, w którym zawarto prawdopodobne skutki wojny handlowej między dwiema największymi gospodarkami świata, a także sugerowane działania jakie rząd powinien podjąć w celu minimalizacji szkód dla wietnamskiego rynku. Według specjalistów Bank Centralny powinien rozważyć dewaluację donga w stosunku do dolara amerykańskiego, żeby zwiększyć konkurencyjność wietnamskich towarów. Co prawda dong stracił już w bieżącym

roku ponad 1% wartości, ale nadal znajduje się w lepszej kondycji niż większość innych azjatyckich walut.

**19 lipca: malezyjska linia lotnicza AirAsia zakupi 100 samolotów Airbus za 30 mld USD.**

Szef zespołu AirAsia - Tony Fernandes, poinformował na konferencji prasowej, o zakupie samolotów Airbus A330neo. Pierwsze maszyny powinny zostać dostarczone pod koniec 2019 roku i zastąpią one starszą generację samolotów A330. Dzięki tej transakcji AirAsia będzie w stanie uruchomić nowe połączenia do Europy, Ameryki Południowej i do Afryki. Malezyjska linia lotnicza stała się również największym azjatyckim klientem europejskiego giganta lotniczego Airbus.

**19 lipca: prezydent Filipin chce wprowadzić kontrowersyjne zmiany w konstytucji.**

Rodrigo Duterte dąży do wprowadzenia systemu federacyjnego na wzór istniejącego w Stanach Zjednoczonych. Według głowy państwa utworzenie 18 regionów federalnych pozytywnie wpłynie na zmniejszenie nierówności społecznych na Filipinach. Dzięki zmianom w konstytucji poszczególne regiony będą miały uprawnienia do nakładania podatków i budowania stref ekonomicznych. Ponadto, będą miały dostęp do połowy budżetu państwa. Rząd centralny nadal będzie odpowiedzialny za kwestie związane z systemem monetarnym i walutą, obroną, a także polityką zagraniczną. Były minister sprawiedliwości - Hilario Davide, a także grupa filipińskich profesorów prawa twierdzi, że działania prezydenta mają na celu umożliwić mu przedłużenie swojej prezydentury, a także nie dopuścić do wyborów parlamentarnych w połowie 2019 roku. Według ankiety przeprowadzonej w czerwcu bieżącego roku, 2/3 respondentów sprzeciwia się zmianom prezydenta. Takie samo stanowisko przedstawił między innymi sekretarz do spraw planowania gospodarczego - Ernesto Pernia.

**22 lipca: władze Malezji intensyfikują walkę z nielegalnymi imigrantami.**

Dyrektor Departamentu Imigracyjnego Malezji - Mustafar Ali, poinformował, że w akcji prowadzonej od początku miesiąca aresztowano już ponad 3 tys. nielegalnych imigrantów. Do tej pory wszyscy zatrzymani mogą dobrowolnie powrócić do kraju pochodzenia, jednak od 31 sierpnia procedury ulegną zaostrzeniu, co będzie się wiązało z przymusową deportacją. Aresztowani zostaną również pracodawcy, którzy zatrudniają nielegalnych imigrantów. Według rządowych szacunków niemal 600 tys. imigrantów jest nielegalnie zatrudnionych w Malezji. Zdecydowana większość pochodzi z Indonezji, Bangladeszu i Birmy (głównie przedstawiciele mniejszości muzułmańskiej Rohingja).

**24 lipca: Indonezja i Malezja będą wspólnie przeciwdziałać ograniczeniom UE na biopaliwa.**

Ministrowie spraw zagranicznych Indonezji i Malezji oświadczyli, że ich państwa, które są największymi na świecie producentami i eksporterami oleju palmowego, będą wspólnie przeciwdziałać dążeniom UE do stopniowego wycofywania z użycia biopaliw w paliwach transportowych. Parlament Europejski podjął decyzję o wycofaniu oleju palmowego do 2021 roku oraz o wprowadzeniu ograniczeń na biopaliwa z roślin uprawnych. Zgodnie z nowymi ustaleniami

ich udział w miksie paliw transportowych w każdym państwie członkowskim nie może przekroczyć poziomu z 2017 roku, osiągając maksymalnie 7% wszystkich paliw transportowych do 2030 roku. Przedstawiciele obu państw zapowiedzieli również, że podejmą współpracę z innymi producentami w ramach Rady Państw Produkcujących Olej Palmowy, aby znieść bariery handlowe przeciw biopaliwom, które mają też szerokie zastosowanie w produkcji czekolady, lodów, mydła i kosmetyków.

**26 lipca: prezydent Filipin podpisał nową ustawę zwiększającą autonomię na południu kraju.** Na podstawie aktu prawnego podpisanego przez Rodrigo Duterte na południu Mindanado, gdzie zdecydowaną większość stanowią muzułmanie, powstanie region autonomiczny Bangsamoro. Filipiny zmagają się z ekstremistami muzułmańskimi w tej części państwa, dlatego do końca roku na tym obszarze będzie obowiązywał stan wojenny, żeby ułatwić służbom bezpieczeństwa zwalczanie terrorystów. Nowa ustawa ma jednak na celu unormowanie sytuacji wewnętrznej, dając możliwość takim organizacjom jak Islamski Front Wyzwolenia Moro zawierania sojuszy politycznych i brać udział w wyborach. Organizacje w obrębie Bangsamoro będą mogły podejmować decyzje polityczne i gospodarcze w zamian za ograniczenie zbrojeń. Za bezpieczeństwo nadal jednak będą odpowiedzialne władze centralne.

**31 lipca: Stany Zjednoczone grożą zwiększeniem sankcji na Kambodżę w związku z wyborami.** 29 lipca odbyły się wybory parlamentarne w Kambodży, w których wygrała Kambodżańska Partia Ludowa z premierem Hun Senem na czele. Według wysokich przedstawicieli partii, zdobyli oni ponad 80% wszystkich oddanych głosów, co zapewni im co najmniej 100 ze 125 miejsc w parlamencie. Departament Stanu USA oświadczył, że wybory w Kambodży nie były wolne ani sprawiedliwe, a co za tym idzie nie jest to demokratyczne państwo. W najbliższym czasie zostaną zwiększone sankcje na Kambodżę, które prawdopodobnie będą zawierały więcej restrykcji wizowych, ale nie tylko. Komisja Wyborcza Kambodży poinformowała, że wybory przebiegły bez jakichkolwiek przeszkód i są sukcesem całego państwa.

**2 sierpnia: Sekretarz Stanu USA rozpoczął swoją podróż po Azji Południowo-Wschodniej w Malezji.** Głównym celem amerykańskiego Sekretarza Stanu - Mike Pompeo, będzie szukanie poparcia wśród państw regionu, aby wspólnie wywierać nacisk na Korei Północnej w sprawie procesu denuklearyzacji. Oprócz tego Mike Pompeo będzie promował strategiczną wizję Azji w dobie sporu na Morzu Południowochińskim i rozwijającej się wojny handlowej z Chinami. W jej skład wchodzi między innymi zainwestowanie 113 mln USD w projekty energetyczny, infrastrukturalne i nowoczesnych technologii realizowanych w regionie. Sekretarz Stanu weźmie również udział w 25 Forum ASEAN w Singapurze i spotka się z prezydentem Vidodo w Indonezji.

**3 sierpnia: minister obrony Malezji został skrytykowany przez wojskowych za ujawnienie wrażliwych informacji.** Emerytowany generał brygady - Mohamed Arshad Raji, pełniący funkcję prezesa National Patriots Association skrytykował ostatnią wypowiedź ministra obrony

- Mohamada Sabu, podczas ostatniej sesji Parlamentu. Ujawnił on bowiem, że tylko cztery z 28 rosyjskich myśliwców wchodzących w skład malezyjskich sił powietrznych jest zdolnych do prowadzenia operacji bojowych. Minister obrony zwrócił uwagę parlamentarzystom na fakt, iż poprzedni szef resortu obrony nie zadbał w odpowiedni sposób o stan techniczny samolotów, dlatego 14 maszyn jest w naprawie. Królewskie Malezyjskie Siły Powietrzne dysponują dziesięcioma wielozadaniowymi samolotami MiG-29, które weszły do służby w 1995 roku. Sześć samolotów Sukhoi Su-30MKM dostarczono w 2007 roku, a pozostałe dwanaście w 2009 roku.

**4 sierpnia: w Singapurze odbyło się 25 Forum ASEAN.** W Singapurze odbyło się kolejne spotkanie ministrów spraw zagranicznych i innych przedstawicieli rządów wszystkich państw członkowskich ASEAN, a także z dziesięciu państw, będących partnerami w dialogu. Uczestnicy forum przyjęli oświadczenie, w który zawarto działania na lata 2018 i 2019, między innymi zakres współpracy w ramach pomocy ofiarom katastrof oraz plan działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa na morzu do 2020 roku. Ministrowie wyrazili obawy związane z pojawiającymi się wyzwaniami w zakresie bezpieczeństwa, zwłaszcza jeżeli chodzi o terroryzm, ataki cybernetyczne czy kłęski żywiołowe. Dlatego z zadowoleniem przyjęto ostatnie postępy dotyczące denuklearyzacji Korei Północnej i stabilizacji w tym regionie.

**5 sierpnia: Anwar Ibrahim wygrał wybory na szefa partii.** Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez agencje prasową Bernama, Anwar Ibrahim bezspornie wygrał w wyborach na przewodniczącego Ludowej Partii Sprawiedliwości Malezji. Zastąpi na tym stanowisku swoją żonę - Wan Azizah Wan Ismail, która tymczasowo sprawowała tę funkcję, po tym jak Mahathir Mohamad został premierem.

**6 sierpnia: Hun Sen wygłosi przemówienie na Zgromadzeniu Ogólnym ONZ.** Premier Hun Sen zapowiedział, że weźmie udział w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ, żeby udowodnić, iż Kambodża jest suwerennym państwem i nie potrzebuje akceptacji ze strony innych państw. Ma to związek z dużym sprzeciwem na arenie międzynarodowej wobec ostatnich wyborów parlamentarnych. Oficjalne wyniki będą znane w połowie sierpnia, ale Kambodżańska Partia Ludowa już ogłosiła swoje zwycięstwo, które zapewniło jej wszystkie miejsca w Parlamencie. Wiele Państw wyraziło swoje zaniepokojenie tym, że największa partia opozycyjna została rozwiązana przed wyborami, a jej członkom zabroniono działalności politycznej.

**11 sierpnia: Indonezja i Malezja podpisały porozumienie w sprawie produkcji samochodów.** Przedstawiciele rządów obu państw podpisali protokół ustaleń w celu rozpoczęcia współpracy w zakresie poprawy łańcuchów dostaw w przemyśle motoryzacyjnym w celu utworzenia nowej marki samochodów. Zgodnie z porozumieniem Malezyjski Instytut Motoryzacyjny i Indonezyjski Instytut Motoryzacyjny będą wspólnie prowadzić prace nad stworzeniem nowej marki. Dyrektor generalny instytutu z Malezji poinformował, że dzięki zaangażowaniu obu państw będzie możliwe opracowanie samochodów składających się z części w 90% wyprodukowanych

wanych lokalnie. Z uwagi na ostatnie ograniczenia Unii Europejskiej na biopaliwa oraz fakt, iż Malezja i Indonezja są głównymi producentami oleju palmowego, dlatego produkowane samochody będą napędzane biodieslem. Instytuty będą również prowadzić badania nad nowymi technologiami, aby umożliwić budowę pojazdów elektrycznych i hybrydowych.

**13 sierpnia: Birma wezwała Bangladesz do zaprzestania udzielania pomocy uchodźcom na granicy.** Na spotkaniu w stolicy Birmy minister spraw zagranicznych Bangladeszu - A.H. Mahmood Ali, został poproszony przez wysłannika dyplomatycznego Birmy - Kyaw Tint Swe, o wstrzymanie udzielania pomocy dla 6 tys. przedstawicieli mniejszości muzułmańskiej Rohingya, którzy przebywają na granicy obu państw. Przedstawiciel rządu Birmy oświadczył, że ludzie przebywający na granicy otrzymają pomoc, muszą jednak wziąć udział w procesie repatriacyjnym. Do tej pory niewiele z 700 tys. uchodźców zdecydowało się na powrót do Birmy z Bangladeszu w obawie przed kolejnymi prześladowaniami.

**14 sierpnia: Indonezja nałoży ograniczenia importowe.** Minister finansów Sri Mulyani Indrawati poinformował, że rząd podjął decyzję o nałożeniu 7,5% taryfy importowej na ponad 500 produktów konsumpcyjnych, także tych kupowanych za pośrednictwem Internetu. Zabieg ten ma na celu zmniejszenie deficytu na rachunku obrotów bieżących, dzięki czemu uchroni to lokalną walutę przed utratą swojej wartości. W ostatnim czasie rupia indonezyjska zanotowała spadek wartości o 1%, przez co osiągnęła najniższy poziom od października 2015 roku. Ponadto, prezydent Joko Widodo podpisze w najbliższym czasie regulację zobowiązującą lokalne firmy do stosowania w 20% biopaliwa wytwarzanego z oleju palmowego. W ten sposób budżet państwa będzie w stanie zaoszczędzić 2,3 mld USD rocznie na imporcie ropy naftowej.

**14 sierpnia: Malezja chce podwyższyć cenę wody dostarczonej do Singapuru.** Na mocy stuletniej umowy między państwami podpisanej w 1962 roku Malezja dostarcza do Singapuru 4,546 litrów nieoczyszczonej wody za kwotę 0,008 USD. Z kolei Singapur może w ten sposób uzyskać 1,116 mld litrów wody dziennie z czego 2% w formie oczyszczonej może sprzedać Malezji za kwotę 0,13 USD za 4,546 litrów. Według premiera Mahathira Mohamada cena nieoczyszczonej wody sprzedawanej do Singapuru powinna być dziesięć razy wyższa. Najprawdopodobniej chęć rewizji umowy dotyczącej dostaw wody jest powiązana ze wstrzymaniem budowy linii szybkiej kolei łączącej oba państwa. Premier Mohamad zaraz po objęciu urzędu wdrożył politykę oszczędności, a wstrzymanie tego projektu było kluczowe biorąc pod kondycję budżetu państwa. Singapur liczy jednak na to, że Malezja będzie przestrzegała umów międzynarodowych i warunki pozostaną bez zmian.

**16 sierpnia: Stany Zjednoczone rozszerzają restrykcje wizowe w Kambodży.** Państwowa Komisja Wyborcza Kambodży w oficjalnym oświadczeniu poinformowała, że Kambodżańska Partia Ludowa uzyskała wszystkie 125 miejsc w Parlamencie. W związku z tym komunikatem rzeczniczka Departamentu Stanu USA - Heather Nauert, poinformowała, że z dniem 6 grudnia bieżącego roku Stany Zjednoczone zwiększają restrykcje wizowe dla obywateli Kambodży. Wezwała również do natychmiastowego uwolnienia więźniów politycznych, a także na umożliwienie działalności niezależnym mediom.



**17 sierpnia: Indonezja wyznaczyła plan wzrostu gospodarki o 5,3% na przyszły rok.** Prezydent Joko Widodo oświadczył, że w wyniku silniejszej konsumpcji krajowej, napływu inwestycji i wzrostu eksportu gospodarka Indonezji powinna osiągnąć w przyszłym roku wzrost gospodarczy na poziomie 5,3%. Rząd planuje ukierunkować wzrost na zmniejszenie różnic pomiędzy najbogatszymi i najbiedniejszymi obywatelami, a także rozwój wschodniej części państwa i obszarów przygranicznych. Budżet państwa na rok 2019 ma wynieść ponad 167 mld USD, a więc 10% więcej niż na rok 2018. Dodatkowo jednym władze skupią się na utrzymaniu poziomu inflacji między 2,5% a 4,5%, żeby umożliwić ludności zaspokojenie jej podstawowych potrzeb, zwłaszcza jeżeli chodzi o ceny żywności. Plan prezydenta Widodo wydaje się być osiągalny, zwłaszcza jeżeli weźmiemy pod uwagę fakt, iż w ubiegłym roku Indonezja zanotowała wzrost na poziomie 5,07%, a w bieżącym roku będzie on oscylował w granicach 5,18%.

**17 sierpnia: Stany Zjednoczone nałożyły sankcje na przedstawicieli wojska w Birmie.** Departament Skarbu USA wprowadził sankcje dla trzech dowódców wojska (Aung Kyaw Zaw, Khin Maung Soe Khin Hlaing) i dowódcy straży granicznej - Thura San Lwin, a także na dwie jednostki armii (33 i 99 Dywizja Lekkiej Piechoty) w związku z oskarżeniem o przeprowadzenie czystek etnicznych. W wyniku tych działań ponad 700 tys. przedstawicieli mniejszości muzulmańskiej musiało szukać schronienia w Bangladeszu. Sankcje obejmują zamrożenie środków finansowych w USA, zakaz prowadzenia transakcji z osobami objętymi sankcjami oraz zakaz wjazdu do Stanów Zjednoczonych.

**18 sierpnia: Proton i Geely stworzą wspólne przedsięwzięcie w celu sprzedaży samochodów w Chinach.** Chińska firma produkująca samochody Zhejiang Geely Holding Group podpisała umowę w sprawie joint venture z Proton Holdings Bhd, w którym posiada 49,9% udziałów. Na mocy umowy samochody wytwarzane przez firmę Proton będą sprowadzane i sprzedawane w Chinach, zostanie tam również uruchomiony zakład produkcyjny. Przy podpisaniu umowy byli obecni prezes Proton Holdings Bhd - Syed Faisal, premier Malezji – Mahathir Mohamad, który właśnie jest w trakcie swojej wizyty w Chinach, a także prezes Zhejiang Geely Holding Group – Li Shufu oraz dyrektor generalny – An Cong Hui. Oba przedsiębiorstwa zakładają, że projekt powinien zostać rozpoczęty w pierwszej połowie 2019 roku, jeżeli wszystkie pozwolenia i regulacje zostaną uzyskane bez komplikacji. Chiński rynek samochodów osobowych gwałtownie wzrósł w ciągu ostatnich 10 lat z 6,76 mln sprzedanych w 2008 roku do 24 mln w 2017 roku. Firma Geely sprzedał ponad 1,24 mln aut, a zatem posiada 5,06% udziału w rynku.

**22 sierpnia: poprzedni rząd Malezji nie zwrócił podatnikom 3,8 mld USD.** Według obecnego ministra finansów Malezji - Lim Guan Eng, rząd premiera Najiba Razaka i koalicji Frontu Narodowego nie wypłaciła zwrotu z podatku ponad 1,6 mln przedsiębiorstwom, organizacjom i zwykłym obywatelom o łącznej kwocie ponad 3,8 mld USD. Według Ministerstwa Finansów brak wypłat był spowodowany niewystarczającą ilością środków na Funduszu Powierniczym Dotacji Podatkowych. Poprzedni rząd zamiast skierować odpowiedniej kwoty do funduszu, włączył je w skład dochodów budżetu państwa wbrew zaleceniom Urzędu Skarbowego.

**26 sierpnia: uchodźcy z Birmy zorganizowali protest w rocznicę prześladowań.** Tysiące przedstawicieli mniejszości muzułmańskiej Rohingja, przebywających w obozach w Bangladeszu zorganizowało pokojową manifestację. Uczestnicy marszu nieśli ze sobą liczne transparenty z hasłami wzywającymi ONZ do zdecydowanego działania w stosunku do rządu Birmy, a także do upamiętnienia ludobójstwa dokonanego przez birmańskie wojsko w stanie Rakhine.

**27 sierpnia: ONZ wzywa do ukarania birmańskich generałów za ludobójstwo.** ONZ ogłosiło wyniki pracy komisji śledczej, według której główny dowódca armii oraz pięciu innych generałów powinno stanąć przed sądem i odpowiedzieć za gwałty oraz ludobójstwo na ludności Rohingja, których dopuścili się żołnierze w sierpniu ubiegłego roku. Śledczy wezwali również Radę Bezpieczeństwa ONZ do nałożenia embarga na dostawę broni do Birmy. Ponadto w raporcie skrytykowano portal społecznościowy Facebook, za pośrednictwem którego nakłaniano do przemocy wobec mniejszości muzułmańskiej w Birmie. W odpowiedzi pracownicy Facebooka zablokowali 20 kont czołowych przedstawicieli rządu i wojska Birmy, za popełnienie lub nakłanianie do poważnych naruszeń praw człowieka.

**27 sierpnia: w Singapurze rozpoczęto 17. edycję ćwiczeń marynarki wojennej SEACAT.** Marynarka wojenna i straż przybrzeżna ze Stanów Zjednoczonych i państw Azji Południowo-Wschodniej (Brunei, Indonezja, Malezja, Filipiny, Singapur, Bangladesz, Tajlandia, Wietnam). W ramach SEACAT uczestnicy wezmą udział w piętnastu operacjach, dzięki którym będą mogli wymienić się doświadczeniami i przetestować systemy regionalnej wymiany informacji takie jak CENTRIXS. Ponadto zdobędą wiedzę jak przeciwdziałać takim zagrożeniom jak piractwo, terroryzm czy międzynarodowy przemyt. Ćwiczenia były organizowane od 2002 roku pod nazwą „Współpraca przeciwko terroryzmowi państw Azji Południowo-Wschodniej”, a w obecnej formie funkcjonują od 2012 roku.

**29 sierpnia: w Singapurze odbyło się 50. Spotkanie Ministrów Handlu państw ASEAN.** Spotkaniu przewodniczył minister handlu i przemysłu Singapuru - Chan Chun Sing. Na spotkaniu ogłoszono, że na przestrzeni ostatnich kilku lat PKB państw członkowskich rośnie średnio o 5,4%, dzięki czemu ASEAN będzie czwartą gospodarką na świecie do roku 2030, zaraz po USA, Chinach i Unii Europejskiej. Biorąc pod uwagę fakt, iż w Singapurze zgromadzili się liderzy resortów odpowiedzialnych za kwestie związane z gospodarką, odbędą się też inne spotkania takie jak 32. Posiedzenie Rady ASEAN ds. Wolnego Handlu i 21. Spotkanie Rady ds. Obszarów Inwestycyjnych. Oprócz ministrów z państw ASEAN, pojawili się również ministrowie z państwa partnerskich takich jak Chiny, Australia, Nowa Zelandia, Kanada, Indie, Japonia, Korea Południowa, USA i Rosja. Dlatego przeprowadzone zostaną 6. Spotkanie Ministerialne Regionalnego Wszechstronnego Partnerstwa Gospodarczego (RCEP), 11. Spotkanie Ministerialne Mekong-Japonia oraz 10. Spotkanie Ministrów Kambodży, Laosu, Birmy i Wietnamu.

**31 sierpnia: premier Australii przyleciał z oficjalną wizytą do Indonezji.** Premier Scott Morrison spotkał się z prezydentem Indonezji w Dżakarcie, gdzie rozmawiali o umowie o wol-

nym handlu między państwami. Rozmowy na ten temat toczą się od 2010 roku, ale nadal nie wypracowano porozumienia. Według statystyk w 2017 roku Australia była na 14 miejscu, jeżeli chodzi o eksport do Indonezji, natomiast Indonezja jest 13 największym partnerem gospodarczym Australii. Handel dwustronny między tymi państwami w latach 2016-2017 wyniósł 16,4 mld USD. Biorąc pod uwagę słabnący kurs waluty, Joko Widodo będzie starał się jak najszybciej dojść do porozumienia z premierem Australii, żeby doprowadzić do wzrostu obrotów handlowych.

## KOMENTARZ:

- 1. Były premier Malezji został aresztowany w związku ze śledztwem w sprawie państwowego funduszu inwestycyjnego 1MDB.** Komisja Antykorupcyjna po zgromadzeniu materiału dowodowego aresztowała Najiba Razaka. Postawiono mu zarzuty defraudacji państwowych pieniędzy i nadużycia zaufania co wiązało się z wykorzystaniem pełnionych przez niego funkcji państwowych. Sąd podjął decyzję o rozpoczęciu rozprawy w lutym przyszłego roku, a także wyznaczył kaucję w wysokości 2 mln ringgitów. Oskarżony nie przyznał się do zarzucanych mu czynów, a po wpłaceniu kaucji i zdaniu paszportów dyplomatycznych został wypuszczony z aresztu. Nowy rząd pod wodzą Mahathira Mohamada nie tylko wdrożył szeroką politykę oszczędności budżetowych kosztem wielu projektów infrastrukturalnych, ale również położył duży nacisk na rozwiązanie największej afery korupcyjnej w państwie. Między innymi dlatego na początku miesiąca zamrożono ponad 400 kont bankowych osób fizycznych jak i różnego rodzaju spółek, które miały jakikolwiek związek z środkami pochodzącymi z funduszu 1MDB. Wśród tych kont znalazły się rachunki byłego premiera jak i członków jego rodziny. Po dokładnej weryfikacji wiele z nich zostało odblokowanych, ale konta premiera Razaka nadal pozostały zamrożone.

Sytuacji byłego premiera nie poprawiają ostatnie doniesienia o liście, który szefowa malezyjskich służb wywiadowczych miała przesłać do CIA tuż przed wyborami. Miała się w nim znajdować prośba o wsparcie rządzącej koalicji przez amerykańską służbę wywiadowczą w nadchodzących wyborach. Szefowa wywiadu złożyła raport w tej sprawie, ale jeżeli doniesienia zostaną potwierdzone będzie się to najprawdopodobniej wiązało z kolejnymi zarzutami dla Najiba Razaka, który najwidoczniej obawiał się przegranej w wyborach.

- 2. Na Filipinach coraz bardziej są widoczne napięcia społeczne w związku z polityką zagraniczną wobec Chin.** Filipińczycy wyrazili swoje oburzenie, upamiętniając drugą rocznicę wyroku Trybunału Arbitrażowego w Hadze z lipca 2016 roku w sprawie spornych terytoriów na Morzu Południowochińskim. Zgodnie z tym orzeczeniem chińskie roszczenia do wysp na Morzu Południowochińskim są nieuzasadnione, a Pekin swoją aktywnością w tym rejonie naruszył prawa dotyczące suwerenności Filipin. Na niektórych mostach w Manili pojawiły się banery z napisem w języku angielskim i chińskim głoszące, że Filipiny są jedną z prowincji Chin. Jest to oczywiste nawiązanie do jednej z wypowiedzi prezydenta Rodrigo Duterte, który zażartował, iż Filipiny mogą pełnić funkcję chińskiej prowincji. Od czasu przejęcia przez niego władzy w państwie widoczna jest zdecydowana poprawa relacji z Chinami, kosztem stosunków ze Stanami Zjednoczonymi. Świadczą o tym kolejne chińskie inwestycje, takie jak budowa dwóch mostów przez China Road and Bridge Corporation w stolicy za kwotę 96 mln USD czy kolejne transporty uzbrojenia. Zdaniem rzecznika prezydenta to opozycja polityczna realizuje tego rodzaju prowokacje, mające na celu pogorszenie relacji z Chinami.

Sytuacji wewnętrznej w państwie nie poprawiają również ostatnie morderstwa lokalnych polityków. W ciągu tygodnia zamordowano trzech burmistrzów miast. Najprawdopodobniej zbrodnie są wynikiem bezpardonowej woli prezydenta z przestępczością narkotykową w kraju. W swoich kontrowersyjnych wypowiedziach namawiał zwykłych mieszkańców do samosądów na handlarzach narkotyków, co prawdopodobnie doprowadziło ich do radykalizacji swoich działań. Ponadto istnieją uzasadnione obawy, że Duterte dąży do zmian w konstytucji z 1987 roku, aby umożliwić sobie drugą kadencję. Na podstawie obecnej ustawy zasadniczej prezydent Filipin jest wybierany na jedną, 6-letnią kadencję. Wielu prawników uważa, że takie działania jak zmiana konstytucji czy wprowadzenie systemu federacyjnego na wzór obowiązującego w USA ma tylko zapewnić obecnemu prezydentowi dłuższe sprawowanie swojej władzy. Bez wątplenia Rodrigo Duterte od początku sprawowania urzędu konsoliduje władzę w swoich rękach, chociażby poprzez mianowanie na główne urzędy swoich zagorzałych zwolenników. W ostatnim czasie, mimo kontrowersji związanymi z podejrzeniami o korupcję i fałszowanie wyborów, marszałkiem sejmu została Gloria Macapagal Arroyo, która jest jednym z głównych zwolenników obecnego prezydenta.

### **3. Mahathir Mohamad kontynuuje politykę mającą na celu rozliczenie poprzedniego rządu.**

Były premier Malezji - Najib Razak, usłyszał kolejne trzy zarzuty, tym razem dotyczące prania pieniędzy powiązanych z państwowym funduszem inwestycji 1MDB między grudniem 2014 i lutym 2015 roku. Za każdy z tych czynów grozi mu kara 15 lat pozbawienia wolności, jednak nie przyznał się do zarzucanych mu czynów. Sprawa dotyczy trzech przelewów bankowych na kwoty 27 mln, 5 mln i 10 mln ringgitów. Proces byłego premiera rozpocznie się w lutym przyszłego roku i nie jest wykluczone, że do tego czasu zostaną przedstawione kolejne dowody nieprawidłowości poprzedniego gabinetu.

Byłej szefowej służb wywiadowczych również przedstawiono zarzuty korupcji. Hasanah Abdul Hamid odpowiadała bezpośrednio przed Najibem Razakiem i została aresztowana za przyjmowanie korzyści majątkowych, które mogły sięgać kilku milionów ringgitów. Oprócz tego media ujawniły list, wysłany przez nią do amerykańskiej agencji wywiadowczej – CIA, w którym zwróciła się o pomoc podczas ostatnich wyborów w Malezji. Najprawdopodobniej ówczesny premier Razak obawiał się przegranej z Mahathirem Mohamadem i liczył na wsparcie USA, przy manipulacji wynikami wyborów. Tego rodzaju działania świadczą o dużej desperacji Razaka, ponieważ to Mohamad w swojej kampanii wyborczej zapowiedział ograniczenie rosnących wpływów chińskich w Malezji za sprawą licznych pożyczek i projektów infrastrukturalnych. Biorąc to pod uwagę, Stany Zjednoczone zdecydowanie bardziej skorzystałyby na zmianie premiera. Mahathir Mohamad złożył oficjalną wizytę w Chinach, gdzie potwierdził wcześniejsze doniesienia o wycofaniu się z budowy linii kolei East Coast Railroad o wartości 20 mld USD i dwóch gazociągów za kwotę 2,3 mld USD. Co prawda będą się toczyły negocjacje w tej sprawie, ale nowy premier Malezji konsekwentnie realizuje swój program z kampanii wyborczej, polegający na oszczędnościach i wstrzymaniu niektórych projektów.



OŚRODEK  
SPRAW  
AZJATYCKICH

# RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI  
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

[www.osa.uni.lodz.pl](http://www.osa.uni.lodz.pl)

